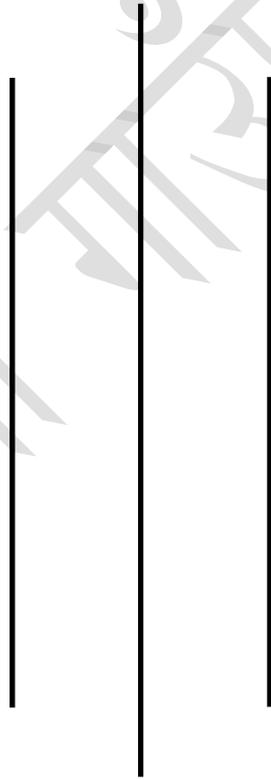

मल्लरानी गाउँपालिकाको दोस्रो १५ गाउँसभामा
उपाध्यक्ष रमेश कुमार श्रेष्ठद्वारा प्रस्तुत
आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को
बजेट तथा कार्यक्रम

मल्लरानी गाउँपालिका
खलंगा, प्यूठान

मल्लरानी गाउँपालिकाका उपाध्यक्ष श्री रमेश कुमार श्रेष्ठ ले
मिति २०८१/०३/१० गते मल्लरानी गाउँपालिकाको
गाउँसभामा पेश गर्नु भएको आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को
बजेट वक्तव्य ।

मल्लरानी गाउँपालिकाको १५ औं गाउँसभाका अध्यक्ष ज्यू,
गाउँसभाका सदस्यज्यूहरू,
उपस्थित कर्मचारी मित्रहरू ।

नेपालमा संघिय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापना भए पश्चात वि सं २०७२ सालमा निर्मित नेपालको संविधान लागू भइ कार्यान्वयनमा रहेको छ । संविधानले मुलुकमा ३ तहको सरकारको परिकल्पना गरेकोछ र सोही अनुरूप ३ तह कै सरकारहरू कृत्यासिल छन् । संघिय गणतान्त्रिक मूलुकमा सरकारका तीनै तहहरू बीच अधिकार, श्रोत र जिम्मेवारी बाँडफाँडको साथसाथै तीनै तहका सरकारले स्वायत्त, साझेदारी र समन्वयन गर्ने शासन प्रणाली अवलम्बन गरेकाछन् । दाम, काम र जनशक्तीको तहगत व्यवस्थापन गरेको ३ तहका सरकारहरू मध्ये जनताको सबै भन्दा नजिक रहेर काम गर्ने स्थानीय सरकार नै हो । त्यसैले स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी र भूमिका निकै महत्वपूर्ण रहेको छ । तिनै तहका सरकारहरूको अन्तर सम्बन्धमा आधारित शासन प्रणाली भएको संघिय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापनाका लागि विभिन्न कालखण्डमा ज्यान गुमाउनुहुने ज्ञात अज्ञात शहीदहरू प्रति भावपूर्ण श्रद्धा सुमन व्यक्त गर्न चाहन्छु । साथै विभिन्न आन्दोलनमा घाइते, अपाङ्ग भएका तथा वेपत्ता नागरिकहरू प्रति उच्च सम्मान प्रकट गर्न चाहन्छु । लोकतान्त्रिक गणतन्त्र प्राप्तिको अभियानमा नेतृत्व गर्ने राजनितिक दल अग्रज नेतागण तथा नागरिक अगुवाहरू प्रति उच्च सम्मान प्रकट गर्नुका साथै उहाँहरूले पुर्याउनु भएको योगदानको अन्तरमनले उच्च कदर गर्न चाहन्छु ।

मल्लरानी गाउँपालिकाको सम्मानित १३ औं गाउँसभामा उपाध्यक्षको हैसियतले आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को बजेट प्रस्तुत गर्न पाउँदा गौरवान्वित महशुस गरेको छु । मल्लरानी गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को बजेट प्रस्तुत गरिरहँदा गाउँपालिकाले तयार गरेको एकिकृत विकास योजनाले योजनाले निर्दिष्ट गरेका विषय वस्तुहरूलाइ सार्थक बनाउने उद्देश्यले गुणस्तरिय पूर्वाधार निर्माणमा जोड, शैक्षिक गुणस्तर कायम गर्ने, गुणस्तरिय स्वास्थ्य सेवा, खानेपानीको सहज पहुँच, फोहरमैलाको उचित व्यवस्थापन, कृषि तथा पशुपालन व्यवसायलाइ स्वरोजगार बनाउँदै उद्यमशिलता तर्फ नागरिकलाइ आवद्ध गराइ आर्थिक अवस्थामा सुधार ल्याउने, पोषण अवस्थामा सुधार जस्ता कार्यक्रमलाइ समावेश गरी वजेट तर्जुमा गरेकोछु

।

बजेट तर्जुमा गर्दा मूलतः नेपालको संविधान, संघीय सरकार, प्रदेश सरकारको नीति, कार्यक्रम तथा बजेट वक्तव्य, मल्लरानी गाउँपालिकाको आर्थिक विधेयक २०८१, मल्लरानी गाउँपालिकाको विनियोजन विधेयक, २०८१ का सिद्धान्त र प्राथमिकता, स्थानीय सरकारद्वारा निर्मित ऐन, नियम, कानून, कार्यविधि, मापदण्ड, निर्देशन, गाउँसभा र कार्यपालिकाका निर्णयहरू, गाउँपालिकाको स्व-मूल्यांकनको आधार, दिगो विकास लक्ष्य, स्थानीय आम नागरिकको चासो र आवश्यकतालाई मुख्य आधार बनाएको छु । स्थानीय सरकारले गरेको कार्यानुभव, विभिन्न क्षेत्रका सरोकारवालाहरूबाट प्राप्त महत्वपूर्ण सुझाव समेतलाई बजेट निर्माण गर्दा विशेष ध्यान दिएको छु ।

।

गाउँपालिका भित्रका नागरिकहरूलाई स्वरोजगार बनाउन स्थानीय स्रोत साधन, श्रम, सिपको प्रयोग गरि विकास योजना संचालन गर्ने, अनुत्पादक तथा अनावश्यक खर्च घटाउने, पुँजिगत खर्चको अंश वढाउने, चालु खर्चमा मितव्ययिता ल्याउने, फजुल खर्च नियन्त्रण गर्ने जस्ता नीति अख्तियार गरी बजेट प्रस्तुत गरेकोछु । योजना तथा कार्यक्रम छनोटमा साधन स्रोतको बाँडफाँड र विनियोजनमा देखिने दोहोरोपनलाई न्युनिकरण गर्न प्रशासनिक तथा प्राविधिक क्षमता, स्रोत तथा विनियोजनका विचमा सन्तुलन कायम हुने गरी स्रोत व्यवस्थापन गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु ।

अध्यक्ष महोदय तथा गाउँसभाका सदस्यज्यूहरू,

अब म चालु आर्थिक वर्ष ०८०।०८१ को आय व्ययको यथार्थ स्थिति प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

१. चालु आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ मा विनियोजित बजेटको समिक्षा र गाउँपालिकाको विद्यमान अवस्थाबारे जानकारी गराउन चाहन्छु ।
२. मल्लरानी गाउँपालिकाको जिम्मेवारी र खर्चको आवश्यकताको तुलनामा गाउँपालिका भित्र आन्तरिक आय न्यून संकलन हुने, जनसंख्या र भूगोलको आधारमा संघ तथा प्रदेशबाट वित्तीय समानिकरण अनुदान कम प्राप्त हुने र त्यसमा पनि आगामी आ.व. २०८१/०८२ का लागि चालु आ.व. भन्दा कम अनुदान प्राप्त भएको, विनियोजित बजेटको सिमा भित्र रहेर कार्यक्रमहरू तर्जुमा गर्नुपर्ने, निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरू उपर आम नागरिकको उच्च अपेक्षाका बीच चालु आर्थिक वर्षमा संचालित कार्यक्रमहरूको लागि बजेट तर्जुमा गर्नुपर्ने वाध्यात्मक अवस्था रहेको छ ।
३. चालु आ.व का लागि संघीय सरकारबाट विनियोजन भएको समानिकरण अनुदान रु ८ करोड २४ लाख मध्ये ६ करोड ९ लाख छहत्तर हजार प्राप्त भएको, राजश्व बाँडफाँड तर्फ रु ७ करोड ३४ लाख ४५ हजार ३ सय मध्ये २०८१ असार १० गते सम्म रु ५ करोड ४५ लाख ८१ हजार ४ सय ५ रुपैया ५३ पैसा प्राप्त भएको, समपुरक तर्फ रु १ करोड ३० लाख मध्ये रु १ करोड ३० लाख प्राप्त भएको र सशर्त अनुदान तर्फ रु १६ करोड २६ लाख मध्ये १५ करोड ९१ लाख २० हजार प्राप्त भएको छ । साथै प्रदेश समानिकरण तर्फ रु ५५ लाख ४३ हजार मध्ये रु ४१ लाख ५७ हजार २

सय ५० प्राप्त भएको, ससर्त अनुदान तर्फ रु ७१ लाख ५० हजार मध्ये ३५ लाख ७५ हजार मात्र प्राप्त भएको, समपुरक तर्फ रु १ करोड मध्ये रु ५० लाख मात्र प्राप्त भएको र राजश्व बाँडफाँड तर्फ रु २७ लाख ७७ हजार ७ सय ८ मध्ये २५ लाख ४९ हजार ५ सय ९० रुपैया १७ पैसा प्राप्त भएको छ ।

४. गाँउपालिकाको कुल राजस्वको अनुमान रु ६७ लाख ७५ हजार रहेकोमा २०८१ जेष्ठ मसान्त सम्म रु ४३ लाख २ सय १ रुपैया आन्तरीक आय संकलन भएको छ ।

अध्यक्ष महोदय तथा गाउँसभाका सदस्यज्यूहरू,

५. यस गाँउपालिकाको नीति तथा कार्यक्रम बमोजिम उपलब्ध श्रोतलाई अधिकतम परिचालन गरी मल्लरानी गाँउपालिकालाई नमूनाको रूपमा विकास गर्न “कृषि, वन, पर्यटन र पूर्वाधार, सामाजिक विकास र सुशासन समृद्ध मल्लरानीको आधार” भन्ने दीर्घकालीन सोचका साथ आगामी आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को लागि तयार गरिएको वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रमको उद्देश्य तथा प्राथमिकताहरू प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

बजेट तथा कार्यक्रमका उद्देश्यहरू :

- ❖ गुणस्तरिय शिक्षामा विशेष जोड दिने ।
- ❖ गुणस्तरिय स्वास्थ्य सेवा, पोषणमा लगानी गरी आम नागरिकको जीवनस्तरमा सुधार गर्ने ।
- ❖ कृषि उपज संकलन केन्द्र संचालन गरी कृषि तथा पशुपालन व्यवसायलाई आत्मनिर्भर गराउँदै रोजगारीका अवसर सिर्जना गर्ने र बजारीकरणको सुनिश्चित गर्ने ।
- ❖ प्रत्येक वडामा मानव स्वास्थ्य, कृषि तथा पशुपंछी, लक्षित वर्गका कार्यक्रमहरू घुम्टि शिवीर मार्फत एकिकृत रूपमा संचालन गर्ने ।
- ❖ एक घर एक धाराको अवधारणालाई मुर्त रूप दिनको लागि खानेपानी आयोजनामा लगानी गर्ने ।
- ❖ बाह्रै महिना यातायात सुचारु हुने गरी सडकको मर्मत सम्भारमा विशेष जोड ।
- ❖ खलंगा बजार क्षेत्रलाई ग्रीन सिटीको रूपमा स्थापित गरी पर्यटन प्रबर्द्धनमा जोड दिने ।
- ❖ फोहोरमैला व्यवस्थापनका लागि आवश्यक संरचनाको निर्माण ।
- ❖ स्थानीय श्रोत साधनको समुचित परिचालन मार्फत दिगो आर्थिक बृद्धि गर्ने ।
- ❖ सामाजिक समावेशीकरण र लैंगिक मूलप्रवाहीकरणका लागि लक्षित वर्गको हित अनुकूल कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने ।
- ❖ गाउँपालिकाबाट प्रवाह हुने सेवामा आम नागरिकको सहज र सरल पहुँच स्थापित गरि सुशासन प्रबर्द्धन गर्ने ।
- ❖ आवश्यकताका आधारमा पूर्वाधारको निर्माणमा जोड दिने ।
- ❖ उद्यम व्यवसायमा महिलाहरूको अर्थपूर्ण सहभागिता वृद्धि गरी आयआर्जनमा

क्रियाशिल गराउने ।

- ❖ संघ र प्रदेश सरकारका नीति तथा कार्यक्रमसंग सहकार्य गरी विभिन्न योजना तथा कार्यक्रमहरू निर्माण तथा संचालन गर्ने ।
- ❖ विकास साझेदार निकायहरूसंग समन्वय गरी विभिन्न पूर्वाधार निर्माण तथा क्षमता विकास कार्यक्रम संचालन गर्ने ।

६. बजेट तथा कार्यक्रमका मुख्य प्राथमिकताका क्षेत्रहरू देहाय बमोजिम पहिचान गरेको छु ।

- ❖ आधारभूत शिक्षा तथा शैक्षिक सुधार सम्बन्धि कार्यक्रमहरू
- ❖ आधारभूत स्वास्थ्य तथा पोषण सुधार सम्बन्धि कार्यक्रमहरू
- ❖ खानेपानी तथा सरसफाइ सम्बन्धि कार्यक्रमहरू ।
- ❖ कृषि तथा पशुपालन र बजारीकरण
- ❖ फोहरमैला व्यवस्थापन
- ❖ बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्ग, अशक्त तथा असहाय व्यक्ती लक्षित कार्यक्रम
- ❖ लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण
- ❖ वन, वातावरण, जलाधार संरक्षण तथा विपद व्यवस्थापन,
- ❖ गुणस्तरिय पूर्वाधार निर्माण
- ❖ गुणस्तरिय सेवा प्रवाह, संस्थागत विकास र सुशासन प्रवर्द्धन,
- ❖ स्थानीय स्रोत साधनमा आधारित जनसहभागिता अभिवृद्धि,
- ❖ पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि पूर्वाधार निर्माण तथा स्थानीय संस्कृति पहिचान र संरक्षण ।

अध्यक्ष महोदय,

अब म बजेट तर्जुमाका क्रममा अपनाइएको सिद्धान्त र प्रक्रियाका विषयहरू उल्लेख गर्न चाहन्छु ।

७. बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा श्रोत अनुमान तथा बजेट निर्धारण समितिको निर्णय र राजस्व परामर्श समितिको सिफारिशका आधारमा करको दर तथा दायरा फराकिलो हुने विषयहरूमा सामान्य हेरफेर गरेको छु ।

८. आयोजना तथा कार्यक्रमहरूको छनौट गर्दा वडा स्तरबाट प्राथमिकीकरण गरी आएका आयोजना तथा कार्यक्रमलाई गाउँ कार्यपालिकाबाट स्वीकृत गरि पेश गरेको छु ।

९. गाउँपालिका क्षेत्र भित्र गैर सरकारी संस्थाबाट संचालित कार्यक्रमहरू अनिवार्य रूपमा गाउँपालिकासंग समन्वय गरी संचालन गर्ने नीति लिएको छु ।

अध्यक्ष महोदय तथा गाउँसभाका सदस्यज्यूहरू,

अब म आगामी आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ का लागि विनियोजित बजेट तथा कार्यक्रमहरू प्रस्तुत गर्ने अनुमती चाहन्छु ।

१०. मल्लरानी गाउँपालिका स्तरका बहुवर्षीय आयोजनाहरूलाई बजेट विनियोजनमा विशेष

जोड दिएको छु ।

११. प्रत्येक वडालाई जनसंख्या र भूगोलको आधारमा न्यूनतम रु २५ लाख र अधिकतम रु ३५ लाख बजेट निर्धारण गरी कार्यक्रम संचालन गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु ।
१२. अब म क्षेत्रगत रूपमा तय गरिएका कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

आर्थिक विकास :

१३. मल्लरानी गाउँपालिकाको "कृषी, वन, पर्यटन र पूर्वाधार: सामाजिक विकास र सुशासन समृद्ध मल्लरानीको आधार" भन्ने नारालाई सार्थक बनाउनका लागि कृषि, पशुपालन, पर्यटन, उद्यमशीलताका क्षेत्रमा केन्द्रित भई कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु ।
१४. गाउँपालिका भित्रका कृषि तथा पशुपंछी क्षेत्रको अध्ययन गरी पकेट क्षेत्र पहिचान गर्नका लागि प्राप्त अध्ययन प्रतिवेदनका आधारमा कृषि तथा पशुपालनको क्षेत्रमा लगानी गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु ।
१५. कृषि उत्पादन र उत्पादकत्वमा बृद्धी गरी रोजगारीका अवसर सिर्जना गर्न उत्पादनमा आधारित अनुदानको लागि रु ३ लाख विनियोजन गरेको छु ।
१६. आलु पकेट क्षेत्र र हलेदो तथा अदुवा पकेट क्षेत्रको लागि रु २४ लाख विनियोजन गरेको छु ।
१७. बाली संरक्षण तथा स्थानीय रैथाने वाली प्रबर्द्धनका लागि रु ४ लाख विनियोजन गरेको छु ।
- १८.
१९. बाखा प्रबर्द्धन तथा पशुहरूको आहार व्यवस्थापनको लागि हरियो घाँस प्रबर्द्धन, पशु स्वास्थ्य शिविर, औषधि वितरण, घाँसको विउ तथा सेट्स वितरणका लागि जम्मा रु १४ लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
२०. मल्लरानी पर्यटकीय क्षेत्र विकासको लागि पूर्वाधार निर्माण गर्न रु २ लाख ५० हजार र मल्लरानीमा संचालन हुने खाना महोत्सवको लागि रु २ लाख विनियोजन गरेको छु ।
२१. लोप हुन लागेको मल्लरानी गाउँपालिकाको चिनारीको रूपमा रहेको प्यूठानी बाघमुखे चुलेसीको संरक्षणको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

पूर्वाधार विकास

२२. मल्लरानी गाउँपालिकाको प्रशासकीय भवन निर्माणका लागि संघिय सरकार स्थानीय पूर्वाधार विभागसंगको साझेदारीमा बहुवर्षीय योजनाको रूपमा रु १ करोड विनियोजन गरेको छु ।
२३. गाउँपालिका भित्रका सडकहरूको नियमित मर्मत सम्भार तथा योजनामा काम गर्नका लागि मर्मत सम्भार कोषको व्यवस्था गर्न रु २५ लाख विनियोजन गरेको छु ।
२४. बाह्रै महिना संचालन हुने पालिका भित्रका वडा नं १ को पिपलनेटी चुँदरीखोला एकराते

सानीलेख सडक, वडा नं २ को कुँडर मधुकरे जिमुरपानी राम्चे सडक, वडा नं ३ को धरमपानी छेंडा गिरीचौर गोरपोखरा सिरकोट सडक, वडा नं ४ को गुठकसेरी झाँकृस्थान कालाखोला सडक र वडा नं ५ को कालाखोला जोरपोखरी सडकलाइ All Weather Road को रुपमा पहिचान गरी उक्त सडकहरुको स्तरोन्नतिका लागि प्रत्येक सडकमा रु १० लाखका दरले जम्मा रु ५० लाख वजेट विनियोजन गरेको छु ।

- २५.सिर्सेगैरा मुन्डाँडा चुँजाठाँटी सडक निर्माणको लागि संघिय सरकारको रु १ करोड ५० लाख र मल्लरानी गाउँपालिकाको रु १ करोड ५० लाख गरी जम्मा रु ३ करोड र देउराली थाम सोलहाल्ना सडक निर्माणको लागि संघिय सरकारको रु १ करोड ३५ लाख र मल्लरानी गाउँपालिकाको रु १ करोड ३५ लाख गरी जम्मा रु २ करोड ७० लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
- २६.चुँजाठाँटी कुँडारा बान्ना सडकको लागि लुम्बिनी प्रदेश सरकारको रु २५ लाख र मल्लरानी गाउँपालिकाको रु २५ लाख गरी जम्मा रु ५० लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
- २७.थापाडाँडा भङ्गज्याङ्ग प्यूठान क्याम्पस बसपार्क सडकको लागि लुम्बिनी प्रदेश सरकारको रु २५ लाख र मल्लरानी गाउँपालिकाको रु २५ लाख गरी जम्मा रु ५० लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
- २८.धरमपानी रैनपानी चौरपानी सडकको लागि लुम्बिनी प्रदेश सरकारको रु २० लाख र मल्लरानी गाउँपालिकाको रु २० लाख गरी जम्मा रु ४० लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
- २९.वर्षातको समयमा नियमित सवारी संचालनका लागि मुख्य मुख्य सडकहरुमा ३ महिना श्रावण देखि अशोज सम्म सडक मर्मत सम्भारकर्ता परिचालन गर्ने कार्यलाइ निरन्तरता दिदै रु १५ लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
- ३०.मल्लरानी गाउँपालिका भित्र निर्माण हुने विभिन्न झोलुङ्गे पुल निर्माणको लागि समपुरक तर्फ आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
- ३१.स्थानीय पूर्वाधार विकास कार्यक्रम, नवप्रवर्दन कार्यक्रमसंगको साझेदारीमा विभिन्न योजनाहरु संचालनको लागि रु ३० लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।

सामाजिक विकास

- ३२.पालिका भित्रका विद्यालयहरुमा जाने शैक्षिक अनुदान तर्फ रु १ करोड ८० लाख रकम विनियोजन गरेकोछु ।
- ३३.आधारभूत तहको परिक्षा व्यवस्थापन, शैक्षिक क्यालेन्डर तयारी, मूल्याङ्कन पुस्तिका छपाइ लागि रु ५ लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
- ३४.सामुदायिक विद्यालयको शैक्षिक अवस्था सुधारको लागि कक्षा ८ र १० का विद्यार्थीहरुलाइ अतिरिक्त कक्षा संचालनको व्यवस्था मिलाउन रु ६ लाख विनियोजन गरेको छु ।

३५. आधारभूत तहको परिक्षामा उत्कृष्ट नतिजा ल्याउने शिक्षक र विद्यार्थीहरूको प्रोत्साहनको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु साथै नेपाल स्काउटको क्षमता विकासको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
३६. संघिय सरकारबाट प्राप्त सशर्त अनुदान तर्फ स्थानीय साझेदारीमा विद्यालय भवन निर्माणको लागि रु ६० लाख विनियोजन गरेकोछु ।
३७. युवा प्रतिभा पहिचान तथा खेलकुद कार्यक्रमको लागि रु ९ लाख रकम विनियोजन गरेकोछु ।
३८. जेष्ठ नागरिकहरूका लागि निःशुल्क आँखा उपचार तथा शिविर संचालन कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिदै रु ३ लाख ५० हजार रकम विनियोजन गरेको छु ।
३९. गाउँपालिकाले संचालन गरेको लैंगिक हिंसा पिडित महिला तथा किशोरी अल्पकालिन सेवा केन्द्र संचालनको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
४०. अपांगता भएका व्यक्तिहरूका लागि सीपविकास तथा क्षमता विकास कार्यक्रम संचालन एवं सहायक सामग्री वितरणका लागि रु २ लाख ४० हजार विनियोजन गरेको छु ।
४१. समाजमा रहेका कुरिती, कुप्रथा, घरेलु हिंसा, लैंगिक हिंसा, आत्महत्या दुरुत्साहन सम्बन्धि कार्यक्रमहरू सञ्चालनका लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
४२. दलित तथा जनजातिलाइ लक्षित गरी शिप विकास तथा क्षमता विकास कार्यक्रम संचालन गर्न आवश्यक रकम विनियोजन गरेकोछु ।
४३. बालमैत्री स्थानीय शासन, बालबालिकाको स्थितिपत्र तयारी, बाल सञ्जालको अन्तरकृयाको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेकोछु ।
४४. महिला सञ्जाल गठन तथा अभिमुखिकरण कार्यक्रमका लागि रु १ लाख ३० हजार विनियोजन गरेकोछु ।
४५. खलंगा प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रलाई प्रस्तावित खलंगा अस्पतालको रूपमा रूपान्तरण गर्ने र चिकित्सकिय सेवाको सुनिश्चितताका लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
४६. सुत्केरी महिला, अतिविपन्न वर्गका ८० वर्ष माथिका जेष्ठ नागरिक, अति विपन्न वर्गका क र ख वर्गका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूका लागि निशुल्क एम्बुलेन्स सेवा संचालन गर्न आवश्यक रकम विनियोजन गरेकोछु ।
४७. सामुदायिक महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरूलाई दिइने प्रोत्साहन कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिएकोछु ।
४८. पाठेघर खस्ने समस्या भएका महिलाहरूको उपचारका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेकोछु ।
४९. स्वास्थ्य व्यवस्थापन सूचना प्रणाली स्थलगत प्रशिक्षणको व्यवस्था गरेको छु साथै स्वास्थ्य संस्थाहरूमा दिदै आएको विरामीको आधारमा स्वास्थ्य संस्था अनुदानलाई निरन्तरता दिएको छु ।
५०. संविधानले व्यवस्था गरेको निःशुल्क स्वास्थ्य सेवा लिने मौलिक हकको प्रत्याभुति गर्न

सबै नागरीकलाई स्वस्थ बनाइ उत्पादन र उत्पादकत्व अभिवृद्धि गर्न, सबल मानव पुँजी निर्माण गर्न स्वास्थ्य क्षेत्रलाई विशेष प्राथमिकता दिदै स्वास्थ्य संस्थाहरुमा निशुल्क औषधी वितरणका लागि रु २० लाख विनियोजन गरेको छु ।

५१. मल्लरानी गाउँपालिका वडा नं ४ को झिम्रक मल्लरानी लिफ्ट खानेपानी आयोजना, वडा नं ३ को खरिकापाटा लिफ्ट खानेपानी आयोजनाको यसै वर्ष संचालन भएको छ भने वडा नं ३ को दोमइखोला लिफ्ट खानेपानी आयोजना, वडा नं ५ को सरङ्गकोट दरभाने लिफ्ट खानेपानी आयोजना र वडा नं १ को भुल्के देउराली खजुरे लिफ्ट खानेपानी आयोजना निर्माण कार्य सम्पन्न गरी खानेपानीको सहज आपूर्तीका लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेकोछु ।
५२. मल्लरानी गाउँपालिका भित्रका खानेपानी आयोजना तथा अन्य संरचना मर्मतको लागि रु १० लाख विनियोजन गरेको छु ।
५३. गाउँपालिका भित्र संचालनमा रहेका लिफ्ट खानेपानी आयोजनामा आउने विद्युत महसुल खर्चको ५० प्रतिशत गाउँपालिकाबाट व्यहोर्ने व्यवस्थाका लागि रु १५ लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।

वन वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन

५४. पालिका भित्र रहेका सामुदायिक वनहरुलाई सुचिकृत गर्दै आगामी आ व मा एक वडा एक सामुदायिक वन एक उत्पादन कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिदै आवश्यक रकम विनियोजन गरेकोछु ।
५५. फोहरमैला व्यवस्थापनका लागि पूर्वाधार निर्माण भइसकेको छ भने यसै वर्ष देखि बजार क्षेत्र भित्रका फोहर व्यवस्थापन गर्न रु ५ लाख विनियोजन गरेको छु ।
५६. पालिका भित्र आइ पर्ने विपदलाई सम्बोधन गर्ने गरी रु २० लाखको विपद व्यवस्थापन कोष स्थापना गरेकोछु ।
५७. एक वडा एक हेलिप्याड निर्माणको लागि निरन्तरता दिदै आवश्यक रकम विनियोजन गरेकोछु ।
५८. मल्लरानी गाउँपालिकाका सबै जनप्रतिनिधिहरुको श्रमदानमा एक वडा एक रिचार्ज पोखरी निर्माण गरिने कार्यलाई निरन्तरता दिदै वन तथा वातावरण व्यवस्थापनका वृक्षारोपण, रिचार्ज पोखरी र मुल संरक्षण कार्यक्रम सञ्चालनका लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेकोछु ।

सुशासन तथा सेवाप्रवाह

५९. गाउँपालिकाको यातायात गुरु योजना निर्माण, आवधिक योजना अध्यावधिक, जग्गा वर्गिकरण तथा अन्य ठूला आयोजनाहरुको विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन तयार गर्न पूँजीगत अनुसन्धान तर्फ आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
६०. मिडिया सहकार्य, सार्वजनिक सुनुवाइ, सामाजिक परिक्षण जस्ता कार्यका लागि आवश्यक

रकम विनियोजन गरेको छु ।

६१. सुशासन व्यवस्थाको लागि राजस्व संकलन तथा परिचालन व्यवस्थापन, करदाता शिक्षा, कर संकलनको लागि घुम्ती सिविर कार्यक्रम तथा सस्थागत विकासका लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।

६२. कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्न क्षमता विकास तालिमहरू, सेवाप्रवाहमा सुधार सम्बन्धि अभिमूखीकरण कार्यक्रमहरू, उपभोक्ता समितिकाहरूको क्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रमहरू संचालनका लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।

६३. न्यायिक समितिबाट हुने विवाद निरूपणका लागि मेलमिलापकर्ताहरू परिचालन तथा अनुभव आदानप्रदान एवं अन्तरकृया कार्यक्रमको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।

६४. जिल्ला भित्रका सबै पालिकाहरूबाट हुने न्यायिक कार्यको अनुभव आदान प्रदानको लागि जिल्ला स्तरिय कार्यक्रम तथा सरोकारवाला निकायहरूसंग अन्तरकृया कार्यक्रम संचालन गर्न रु ६ लाख ५० हजार विनियोजन गरेको छु ।

अध्यक्ष महोदय तथा सभासद ज्यूहरू, अब म आगामी आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को लागि मल्लरानी गाउँपालिकाको राजस्व र व्ययको अनुमान प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

६५. मल्लरानी गाउँपालिकाको कुल आय रु ४१ करोड १९ लाख ९८ हजार ६ सय ९९ रुपैया रहने अनुमान गरेको छु । जस मध्ये, संघिय समानिकरण अनुदान तर्फ रु ८ करोड ३१ लाख, संघिय सशर्त अनुदान तर्फ रु १७ करोड १० लाख ५४ हजार, संघबाट राजस्व बाँडफाँड तर्फ रकम रु ७ करोड ७६ लाख ४८ हजार ८ सय २७ रुपैया (मुल्य अभिवृद्धि कर बापत) र समपुरक तर्फ रु २ करोड ८५ लाख प्राप्त हुने अनुमान छ । प्रदेशबाट सशर्त अनुदान तर्फ रु ७४ लाख ६२ हजार, प्रदेश समानीकरण अनुदान तर्फ रु ५२ लाख ७१ हजार, सवारी साधन करको अनुमानित राजस्व बाँडफाँड तर्फ रु २४ लाख ९८ हजार र प्रदेश समपुरक तर्फ ७० लाख प्राप्त हुने अनुमान छ । आ.व. २०८१।८२ को विस्तृत बजेट बाँडफाँड अनुसुची १ र २ मा संलग्न गरिएको छ ।

अन्त्यमा,

गाउँपालिकामा उपलब्ध सिमित श्रोत साधनले गर्दा अपेक्षाकृत योजना तथा कार्यक्रमहरू समावेश गर्न नसकिएकोमा क्षमा चाहन्छु । आगामी दिनमा गाउँपालिका भित्रका ठुला योजना संचालनका लागि संघीय सरकार र प्रदेश सरकार तथा अन्य विकास साझेदार निकायहरूसंग प्रभावकारी समन्वय गरिने कुरामा विश्वास दिलाउन छु । यस वर्ष उपलब्ध सिमित श्रोत साधनबाट योजना तथा बजेट तर्जुमा गर्न सल्लाह सुझाव तथा पृष्ठपोषण प्रदान गर्नुहुने गाउँपालिका अध्यक्ष लगायत सम्पूर्ण जनप्रतिनिधिहरू, गाउँपालिकाका कर्मचारीहरू, राजनीतिक दलका प्रतिनिधिहरू, संघसंस्थाका प्रतिनिधिहरू, विषयगत कार्यालयका प्रतिनिधिहरू र मल्लरानी गाउँपालिकाका गाउँबासीहरू प्रति

आभार व्यक्त गर्दछु ।

प्रस्तावित बजेट तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयनबाट मल्लरानी गाउँवासीका आकांक्षा र आवश्यकतालाई क्रमिक रूपमा सम्बोधन गर्दै जाने र गाउँपालिकाको दीर्घकालीन सोच हासिल गर्न सफल हुने कुरामा विश्वस्त छु । बजेटको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा आम मल्लरानी गाउँवासीहरू तथा सम्बन्धित सबै सरोकारवाला पक्षहरूबाट साथ, सहयोग र समर्थन पाउने कुरामा पूर्ण विश्वस्तछु । धन्यवाद ।

रमेश कुमार श्रेष्ठ

उपाध्यक्ष

गाउँसभामा पेश गरेको मिति: २०८१।०३।१०